

Muğla İli, Bodrum İlçesi, Gümüşlük Beldesinde yer alan Myndos antik kentinde başkanlığında sürdürülen kazı çalışmalarına 2011 yılında da devam edilmiştir. Kazı çalışmalarına Bakanlığı temsilen Sayın Mehmet Katkat katılmıştır. Uyumlu ve yardımsever çalışmalarından dolayı kendisine bir defa daha teşekkür ederiz. Kazı ve araştırmalara heyet üyesi olarak destekte bulunan Dr. Derya Şahin, Arş. Gör. Serkan Gündüz, arkeolog Durmuş Altan ve harita mühendisi İlke Ekizoğlu'na minnettarım. Çalışmalar, Uludağ Üniversitesi¹, Selçuk Üniversitesi², 18 Mart Üniversitesi³, Adnan Menderes Üniversitesi⁴ ve Ahi Evran Üniversitesi⁵ öğrencilerinden oluşturulan bir ekip tarafından yürütülmüştür. Gayretli çalışmalarından dolayı heyet üyesi öğrencilerime bir defa daha teşekkür etmeyi borç bilirim. 2011 kazı faaliyetlerine Türk Tarih Kurumu da finansal destekte bulunmuştur. Destek için Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'na teşekkür ederiz.

Kuzey Yamaçtaki Çalışmalar

C 1 Açması

Bu alanda başlıca 3 farklı sektörde çalışılmıştır: C 1, C 2 ve D 1 (Çizim 2). Alanların açma sorumlusu Durmuş Altan'dır.

C1 Açmasında ilk çalışmalara 2010 yılında güney bölümden başlanmıştır. 2011 kazı sezonunda ise tamamı açılarak C1 açması sonlandırılmıştır (Çizim 3). Açma ebatları arazi koşulları nedeniyle 10 x 4 m olarak belirlenmiştir. Çalışmaya başlamadan önce alan kendi içinde iki bölüme ayrılmıştır. İlk olarak doğudaki 5 x 4 metrelik bölüm açılmıştır. Burada ortalama 1.20 m derinliğe inilmiştir. Kazı sonunda sınırları tam olarak belli olan ve kapısı kuzeye açılan 5.16 m uzunluğunda bir oda tespit edilmiştir (Resim 1). Odanın dar yüzlerindeki duvar hafif dış bukeydir. Ayrıca oda kuzeye doğru bir miktar daralmaktadır. Odanın güney köşedeki genişliği 4.19 m kuzeydeki genişlik 2.51 metredir. Kapı girişinde 1.01 x 0.23 x 0.8 m ölçülerinde mermer bir eşik bulunmuştur (Resim 2). Odanın kuzeybatı köşesinde 0.50 x 0.28 m pişmiş toprak bir döşeme plakası korunmuştur. Kapı girişinde ise kireçle sıkıştırılmış bir zemin döşemesi bulunmaktadır. Ortalama 0.60 m olan duvarlarda ise çamur harç ve moloz taş malzeme kullanılmıştır. Duvarlarda korunan ortalama yükseklik 1.16 metredir. Oda içinde bir onur çelengi (Resim 3), Artemis'e (?) ait figürin parçası (Resim 4), yoğun bir şekilde metal çivi ve çatı kiremiti parçaları ve 3 adet sikke bulunmuştur (Resim 5). Çin kökenli olan İ.S. 11-13 yüzyıllara tarihlenen "Celedon"

Prof. Dr. Mustafa Şahin, Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 16059 Görükle – Bursa. E-mail: mustafasahin@uludag.edu.tr

¹ Mustafa Ufuk Gürdal, Faruk Yolsal, Hazal Çıtakoğlu, M. Uğur Ekmekçi, Yaprak Dala, Gonca Gülsefa, Murat Akın, Tolga Gerek, Atakan K. Çetin, Çağrı Aydın, Buğra Kuru, Çiğse Hekim, Melis Uludağ, Didem Tatlaköglü, Kübra Er, Samet Akın, Merve Bayrak, Gamze Beşli ve Zeynep (Sadet) Şahin.

² Oktay Dumankaya.

³ Merve Orhan ve Çiğdem Ercan.

⁴ Cafer Özçelik ve Semih Togan.

⁵ Gizem Sıvacı.

seramiğine ait sırlı parça da bu odada bulunan buluntular arasında yer almaktadır (Resim 6). Odada anakayayı tesfiye etmek için moloz taşlardan oluşan bir dolgu kullanılmıştır (Resim 7). Kazı sonunda bu dolgu kaldırılmıştır. Odanın dolgusundan ise yoğun bir şekilde Geç Klasik ve Helenistik döneme ait seramik parçaları gelmiştir. Üzerinde Eros betimi bulunan megara kasesine ait parçalar en fazla kayda değer buluntudur (Resim 8). Açmanın genelinde bir yangın katmanının olması dikkat çekmektedir.

Doğu bölümdeki çalışmaların tamamlanmasından sonra açmanın batıdaki ikinci bölümüne geçilmiştir. Burada inilen ortalama derinlik 2.30 metredir. Açmanın sınırını sur duvarı oluşturmaktadır. Sur duvarında yoğun kireç karışımı bir harç kullanılmıştır. Kuzey bölümünde çamur harçlı ve moloz taşla örülen 0.75 m kalınlığında bir duvar bulunmaktadır. Duvarın temeli ana kayaya inmeden dolgu toprağın üzerinde durmaktadır. Duvarın doğu ucunda 0.80 x 0.42 x 0.12 m ölçülerinde yeşil kum taşından bir kapı eşiği bulunmaktadır. Kapı eşiğinin önü mermer plakalarla oluşturulan 0.80 x 1.08 x 0.08 m genişliğinde bir zemin ile kaplanmıştır (Resim 9). Kullanılan plakaların boyutlarında belli bir standart olmadığı dikkat çekmektedir. 0.46 x 0.45 x 0.24 m ölçülerindeki bir diğer mermer blok zeminin güney köşesinde ters çevrilmiş durumda bulunmuştur. Bu Mermer blok söküldüğünde ölçüleri ve profillerinden sunağa ait bir köşe parçası olduğu anlaşılmıştır (Resim 10). Bunun üzerine kaplamada kullanılan diğer mermer plakalar da yerlerinden sökülerek kontrol edilmiş ve bunlarında profilli olduğu anlaşılmıştır (Resim 11)⁶. Birbirinin devamı olduğunu düşündüğümüz her iki plaka geçici olarak sunak üzerine konulmuştur. Kaplama zemin genelinde yangın izi dikkat çekmektedir. Yangın mermerin özelliğini bozmuş ve kireçleştirmiştir.

Yerinden sökülerek kontrol edilen bir diğer mermer blok kapının girişinin önünde bulunmaktadır (Resim 12). Bu blok sökülüp çevrildiğinde her iki dar yüzünde birer haç motifi bulunan bir sütun başlığı olduğu anlaşılmıştır (Resim 13)⁷. Başlık üzerinde yer alan haç kabartmasının yüksekliği 0.19 m, genişliği ise 0.14 metredir. Bu başlık yardımıyla bu konutları da tarihlendirmek mümkün olmaktadır. Kilise 7. yüzyılın ilk yarısında tahrip olduğuna göre, bu tarihten daha sonraki bir dönemde kilisenin mimari parçaları sökülerek bu konutlarda kullanılmış olmalıdır. Demek ki, ada üzerindeki sivil yerleşim en erken 7. yüzyılın 2. yarısında başlamıştır.

C 1 açmasında yapılan kazılarda yoğun bir şekilde seramik parçalarına rastlanmıştır. 0.30 m derinliğindeki ilk seviyede Kuzey Afrika Geç Roma tabağı, gri Minyas seramiği(?), kandil parçaları, Helenistik döneme ait olduğunu düşündüğümüz Artemis'e ait figürin parçası (Resim 4) ve Bizans dönemine ait sırlı seramik parçalarına rastlanmıştır. 2. seviyede 0.49 metreye inilmiştir. Helenistik döneme ait unguentarium parçası, amphora dibi, krem renkli seramikler, siyah firnisli seramikler ele geçen buluntular arasındadır. Çin kökenli "Celedon seramiğine" ait parça dikkat çeken buluntular arasındadır (Resim 6). Bu buluntu bize Myndos'ta deniz ticaretinin ulaştığı boyutu göstermektedir. 0.97 metreye inilen 3. seviyede Helenistik dönem günlük kullanım kaplarına ait parçalar, Kuzey Afrika kökenli Geç Roma dönemine ait kandil parçası ve Bizans dönemine ait sırlı bir kaseye ait ağız parçası ele geçmiştir. 4. seviyede ise 1.20 m derinliğe inilmiştir. Klasik döneme ait seramik parçaları,

⁶ Ölçüler: 0.56 x 0.29 x 0.10 m ve 1.07 x 0.37 x 0.11 m.

⁷ Ölçüler: 0.60 x 0.32 x 0.20 m.